

Crònica de les Festes de Santa Tecla de Tarragona 2006

Jordi Cubillos

La Crida

15 de setembre de 2006

Semblantment neix avui la festa, que romandrà ben viva durant 10 dies, si bé els tarragonins donen per bo que són en realitat 11 jornades, en comptar tota la nit i matinada de la vigília, la nit del 22 al 23, com una jornada més.

I per això seran 11 els morters que es dispararan des de la Plaça de la Font, cap a dos quarts de vuit del vespre, just abans d'encendre la primera Tronada, i tot just després d'escoltar el Toc de Crida, des del balcó de l'Ajuntament, a càrrec de la Cobla de Ministrers del Consell Municipal. Uns ministrers que, amb la seva indumentària pròpia, gramalla (mena de túnica que simbolitzava l'autoritat municipal) i barret de copa color carmesí, i l'escut de la ciutat al pit, faran sentir la tarota, la cornamusa, les trompes i les timbales per a anunciar el fet. És l'inici oficial de la festa.

L'Alcalde, mitja hora abans, en l'acte solemne de la Crida, haurà convidat a tots els presents, representants d'entitats, gremis, associacions, grups folklòrics, colles castelleres, músics i participants del Seguici Popular, a encetar la festa de Santa Tecla i a involucrar-s'hi participant activament en tots els seus actes. Antigament, l'autoritat municipal encomanava als pregoners que anessin pels carrers de la ciutat llegint la seva proclama de convit als gremis, que durant segles van ser els qui tenien cura dels elements del Seguici, i al poble en general, per a participar en la festa gran.

Seguint el to solemne de l'acte, es proclama el Perpetuador de Les Festes, homenatge que des del 1990 es ret a alguna persona (o entitats, com de forma extraordinària es va fer l'any 1996, a totes les que formen el Seguici Popular), que representi d'una manera molt especial la perdurabilitat de la tradició, honor que aquest any 2006 recau en Na Gemma Sabaté i Piqué, membre del Ball de Serrallonga des de la seva recuperació, l'any 1987.

Seguint amb els reconeixements, es concedirà el títol de Teclers d'Honor, distinció adreçada a aquelles persones que durant un llarg període de temps (es pot fixar un termini de 25 anys) hagin participat activament en el desenvolupament de la festa.

Tot seguit, i abans que els Ministrers ocupin el balcó per a interpretar el Toc de Crida, es lliura a tots els assistents la postal de les festes, que cada any reproduïx algun dels elements del Seguici. Enguany, com era obligat, la postal és dels Gegantons Negritos, que durant tota la festa tindran un protagonisme especial, en celebrar-se el 150 aniversari del Negrito, i que faran la seva darrera aparició pública,

doncs seran rellevats de les seves alegres i celebrades funcions d'embadalir els infants (i també els més grans, tot s'ha de dir), per una reproducció fidedigna realitzada amb fibra de vidre.

I, un cop passades les emocions, tan protocol·làries, com sonores, de la Crida i la primera Tronada, no para la festa i l'allau d'actes que la conformen (prop de 500 activitats en total).

S'inicia l'anomenada "ruta de les exposicions", que consisteix en anar seguint totes les inauguracions d'expressions artístiques de tota mena que es van succeint, l'una darrera l'altra. Enguany destaquen, entre d'altres, l'exposició de retrats "Santa Tecla. El poble i la festa", del fotògraf italià Santo Eduardo di Miceli, al pati del Rei Jaume I, la presentació del primer volum del CD amb les músiques tradicionals de Santa Tecla (imprescindible!), editat per la revista Folc i l'Ajuntament de Tarragona, a la seu del Departament de Cultura de la Generalitat, i la ja quasi clàssica "Fototecla", organitzada pel Ball de Diables, al vestíbul del Teatre Metropol.

A la nit, nit inaugural, les primeres audicions teatrals i altres manifestacions de creació artística d'avantguarda; el primer concert popular a la Plaça de la Font, amb el mític grup xilè Quilapayún; les actuacions dels grups locals de música més actual, DO TGN (Denominació d'Origen Tarragona) al parc de les Granotes; les revetlles amb orquestra, organitzades per colles castelleres, al Cós del Bou i a la Plaça del Rei; el ball de gralles, al seu espai per excel·lència, la Plaça dels Sedassos; i les sessions de DJ al Camp de Mart, fins ben entrada la matinada.

No es pot demanar més, o, si més no, sol·licitar la intercessió de la Santa, per a poder resistir amb força i gaudir plenament tot el seguit d'actes que ens esperen fins el dia 24.

"Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre i en la mort per l'hora bona."

Mostra de Folklore Viu

16 de setembre

El dissabte previ a la diada de Santa Tecla es celebra la Mostra de Folklore Viu. Durant el matí, al Pla de la Seu, estaran exposats els gegants sicilians, així com els Negritos. Cal anar a fer-se les fotografies de comiat amb ells. A les 7 de la tarda, desfilada des de la Font del Centenari, fins a la ballada final a la Plaça de les Cols.

El zel i l'ardor, no d'un, sinó d'onze sants, sants apòstols, es podrà veure avui en la Mostra de Folklore Viu. Són els gegants de San Cataldo, de Sicília, representant els onze apòstols fidels (hi manca la figura de Judes), que en la celebració coneguda pel "Sampauluna", surten en cercavila per a celebrar la Pasqua de Resurrecció. Sens dubte seran uns dels convidats més especials a la Mostra d'enguany que, al voltant dels actes de comiat als Gegantons Negritos, reunirà un total de 31 gegants, més els Negritos amfitrions, majoritàriament gegants negres, però també d'altres races i singularitats diverses.

Aquesta mostra enguany compleix la 24ena edició, i té com a virtut principal apropar als tarragonins (i a tots els forasters que s'hi vulguin atansar, i que cada any són més) les peculiaritats festives i folklòriques d'arreu del món, i que normalment no acostumen a sortir del seu entorn més propi. Això, més l'encert en aplegar els elements convidats per temàtiques genèriques, però amb un criteri ampli d'interpretació i selecció (mulasses i altres elements festius equins, torres humanes, elements moros i cristians), fan que aquesta diada de les festes s'hagi consolidat amb un merescut prestigi.

Altres gegants convidats són els Gegantons negres de Valls (el Lladrefaves, possiblement originari del segle XVII), i la seva dona, la Gegantona Negra, que l'acompanya des de l'any 1951. Els Gegants Negres de Reus, que formen part de la comparsa de gegants de les cinc races, no per veïns i coneguts, menys interessants. Els Gegants de la Patum del carrer de la Pietat de Berga, reproducció a mida dels infants, dels Gegants grans de la Patum. Els Gigantes de Cintruénigo, protagonistes de les seves festes en cercaviles diaris, matí i tarda, que aniran acompanyats d'uns sonadors també navarresos, prou coneguts i apreciats per les nostres contrades, els Tuterako Gaiteroak. Els Gigantes de Zamora, dels quals se'n té constància des del segle XVI, que representen quatre parts del món, amb El Turco, La Negra, El Español o Abuelo, i El Ramón. Els Gigantes de la Real e Ilustre Cofradía de la Santísima y Vera Cruz, de Caravaca de la Cruz, uns gegants creats a l'entorn de les festes en honor de la Santa Relíquia, quines primeres referències daten del segle XIII, essent l'any 1881 quan s'incorporen a la comparsa una parella de gegants negres. I acaba la llista de convidats els Gegants Americanos de

Sitges, uns gegantons que es van construir inspirant-se en els Negritos tarragonins, els quals van ser els seus padrins en la seva estrena, l'any 1965.

El dia, però, ja s'haurà desvetllat fester, amb la primera tanda de matinades, al Monnars i als Boscos i Cala Romana, i els primers àpats de la Santa Tecla gastronòmica, que poc a poc va creixent i que ja és una part indestriable de l'itinerari festiu. Espineta amb cargolins, de bon matí, al carrer Rebolledo; Baldanada popular a la Plaça del Mercat; musclada i vermut popular a la Plaça de les Cols; Paella de la Colla Jove Xiquets de Tarragona, al Cós del Bou; i Queimada popular, ja a mitja tarda, a la Rambla Nova.

S'enceta tot el reguitzell de competicions esportives i concursos populars. Piragüisme, pitch and putt, atletisme, esquaix, concurs de baldufa, campionat de botifarra.

Els carrers i places ofereixen tota mena d'activitats per a tota la família, i en especial pels menuts. Atraccions i festes infantils a la Plaça de la Font, matí i tarda; espectacle i cançons a la Plaça Verdaguer; berenar amb coca i xocolata, i jocs, al Passeig de les Palmeres.

Noves exposicions, circ, iniciatives socials, desfilades de roba o de comparses carnestolenques, teatre (La Cubana a les 10 de la nit, a l'Auditori del Camp de Mart). És imprescindible consultar freqüentment el programa per a no perdre's res.

I segueix la música. Possiblement, l'apartat musical de Santa Tecla, sigui el més complert i contundent de totes les festes majors del país. Concert vermut a la Plaça de les Cols; flamenc, a la Plaça del Rei, escenari Savina, i reggae al Passeig de les Palmeres, a mitja tarda; el segon concert popular a la Plaça de la Font, a dos quarts d'onze de la nit, amb l'actuació d'El Koala i el seu "agropop"; al Palau de Congressos, a mitjanit, Obrint Pas i Plouen Catximbés, ensem que al Parc de les Granotes hi ha la segona tanda de la DO TGN'06; a l'escenari Savina, música d'arrel magrebina amb Les Boukakes; sessió de DJ als jardins del Camp de Mart; i a la Plaça dels Sedassos, innovació i tradició alhora, amb el ball de gralles "sound system" a càrrec de So Nat.

I amb l'acompanyament musical anirem a dormir, si pot ser, a una hora prudencial, doncs la festa tot just està començant.

"Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre i en la mort per l'hora bona."

Primer diumenge de festes

17 de setembre de 2007

La Diada Castellera del primer diumenge de les Festes omplirà la Plaça de la Font, al punt del migdia, per veure l'actuació de les dues colles grans de la ciutat, els Xiquets de Tarragona i la Colla Jove Xiquets de Tarragona, que estaran acompanyats per la Colla Vella del Xiquets de Valls i els Minyons de Terrassa.

Tot i ser el segon any que es celebra aquesta diada extraordinària, l'excel·lent acollida de l'edició anterior, més l'anunci d'intents de grans castells, fan augurar un nou èxit. Aquesta diada, que va néixer no exempta de certa polèmica, no fa res més que reforçar la capitalitat de Tarragona en el món casteller, oferint a l'afecció castellera l'oportunitat de gaudir de grans construccions, fora de l'efemèride bianual del Concurs, ensems que reprèn la tradició bicentenària d'acollir les millors colles, al costat de les formacions locals. En base a aquest llegat i recordant les grans actuacions de les colles vallenques a finals del segle XIX, bé es pot dir, per exemple, que la Colla Vella dels Xiquets Valls també actua "en plaça pròpia".

També aquest diumenge, seguint el ritual festiu, s'haurà llevat al so de les matinades, a la Móra, des de la platja, i a Ferran, des de la Plaça del Castell.

Ja de bon matí, més tradició, aquesta prou saludable: els esmorzars de forquilla i ganivet, amb una oferta variada a diferents establiments, els bars de La Queveda, L'Avi Tòful, el Negresco, Noèlia i el Tòful, en una iniciativa de les dues grans colles castelleres locals i l'Ajuntament. Per a gaudir plenament d'una bona diada castellera, és imprescindible haver gaudit abans d'un bon esmorzar.

Durant tot el matí seguiran celebrant-se els concursos i competicions. Tennis taula, vòlei platja, curses de natació. La 27a Peonada popular, cursa oberta a la participació de tothom, simultànies d'escacs, exhibició d'aeròbic. A la tarda, més curses de natació, balls de saló i classes de salsa. A dos quarts de cinc, el ja més que veterà concurs de colles sardanistes que organitza el Casal Tarragoní.

Presentació, al carreró de Santa Tecla, del tercer volum de la col·lecció "Santa Tecla a les escoles", enguany dedicat a La Moixiganga, una encertadíssima iniciativa que encaixa la docència amb el coneixement de la tradició, de la qual en són els autors Marta Badia, Josep Cornadó i Gerard Elies.

La Santa Tecla gastronòmica, no descansa cap dia. Aquest diumenge, després dels esmorzars, sardinada popular al Club Natació Tarraco. I

a les 7 de la tarda, a la Plaça de la Font, un dels actes gastronòmics més esperats: el pastís gegant del Braç de Santa Tecla. Més de 4.500 racions, en 150 metres de pastís. Una magnífica manera d'endolcir les festes.

Al costat d'aquesta degustació, a la mateixa plaça, s'hi trobaran els 4 Balls de Serrallonga convidats a la Mostra de Balls de Serrallonga de Catalunya, els de Terrassa, Torredembarra, Vilafranca del Penedès, Vilanova i la Geltrú, per iniciar, acompanyats per la colla local, el ball de Serrallonga de Tarragona, la cercavila que acabarà amb una exhibició i recitada de textos a la Plaça de les Cols.

Segueix essent imprescindible consultar el programa d'actes per poder seguir la festa a bon ritme.

Ja a la nit, a les 10, a la Plaça Antic Escorxador, segueix el Cíclops 2006, Mostra de Creadors Visuals. A la Plaça de la Font, l'Esbart Dansaire de Tarragona oferirà un espectacle de dansa. A la Plaça del Rei, serà el torn dels fados, a càrrec de Névoa, cantant catalana, amb ànima portuguesa. I al parc de les Granotes, la tercera i darrera jornada del DO TGN,06, les músiques més joves, independents i actuals, dels grups de casa.

I pels amants de l'art escènic, a les 10 de la nit, al Teatre Metropol, l'obra dirigida per Pepe Rubianes, "Lorca eran todos", que, independentment del valor artístic de l'obra, comporta el valor afegit d'acabar de reblar el tarannà obert i acollidor, en tots els sentits, de la festa gran tarragonina.

"Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre i en la mort per l'hora bona."

L'espina amb cargolins

18 de setembre

Els Gegantons Negritos van fer el dissabte la seva darrera ballada, a la Plaça de les Cols. Avui a les 7 de la tarda, al jardí del Teatre Metropol es presenten en públic les noves figures, còpia fidedigna dels antics.

El Negrito, des del 1856, i la Negrita des del 1859, han acompanyat la resta d'elements del Seguici Popular, esdevenint un dels seus símbols més apreciats, sobretot per la canalla. Les figures van ser construïdes per l'escultor tarragoní Bernat Verderol, tot seguint el precedent d'un gegant negre anterior, que el gremi de fusters havia tutelat durant el segle XVIII.

Poquíssims són els gegants que encara mantenen la peculiaritat de ser una figura de mig cos en amunt, essent les seves cames les pròpies del portant (el dissabte es va veure, en la Mostra de Folklore Viu, el gegant Americano de Sitges que té aquesta estructura, ja que els Americanos van ser construïts inspirant-se, precisament, en els Negritos tarragonins).

Els nous gegants són l'obra de tot un equip, encapçalat per l'escultora tarragonina Àngels Cantos Franqueza, amb l'ajut de Carlos Benito Àvila; l'estructura de fusta és de Joan Salvadó; la perruqueria, de Cristina Ribes Piñol; els vestits, de Marelia Hernández Cendros; i el barret del Negrito, de Barrets Mercader.

A partir de l'Arrencada, el dia 21, ja seran els nous Negritos els qui aniran a totes les actuacions i ballades, mentre que els antics aniran a la Casa de la Festa, on seran exposats i conservats.

Les matinades d'avui visiten el Serrallo i Torres Jordi, des del davant de l'església de Sant Pere, i Francesc Bastos i Pere Martell, des del local de l'Associació de Veïns Verge del Carme.

La música dels grallers portarà el record de la diada castellera d'ahir diumenge, en la que la Plaça de la Font va poder gaudir dels magnífics castells bastits. La Colla Vella dels Xiquets de Valls descarregà el 3 de nou amb folre, el 5 de vuit, i el 4 de nou amb folre, quedant en intent (un magnífic intent, arribant a coronar el pilar) el 4 de nou folrat amb el pilar al mig; els Minyons de Terrassa van descarregar el 3 de nou amb folre, el 5 de vuit i el 2 de vuit amb folre. La Colla Jove Xiquets de Tarragona va completar 3 i 4 de vuit, i el 2 de vuit folrat, sense poder assolir l'intent de 3 de nou amb folre. Els Xiquets de Tarragona, van completar el 3 de vuit, el 2 de vuit

folrat, i van carregar un molt ben plantat 4 de vuit amb el pilar al mig. Una gran diada.

A primera hora del matí, com cada dia no festiu des de l'inici de la festa, els col·legis reben la festa. Els diferents elements del Seguici Popular i les colles castelleres reten visita a diversos centres, dins de la "Santa Tecla a les escoles", en una activitat que conjumina perfectament el joc i l'aprenentatge, en aquest cas, de les tradicions populars. A més, i mitjançant les edicions del material didàctic en curs (enguany s'ha presentat el 3er volum, "La Moixiganga"), es pot dir que la festa és com una assignatura més. Una assignatura que cal esperar que tots, xiquetes i xiquets tarragonins, aprovin amb excel·lent nota.

En l'apartat de presentacions literàries cal destacar la del llibre "L'ofici de boter", obra d'Imma Teixell Navarro, amb la col·laboració del mestre boter Joan Ibáñez. Cal recordar que el gremi de boters, com tants d'altres, va estar molt vinculat a la festa, doncs durant el segle XIX van ser els qui portaven el Ball de Diables.

Les actuacions artístiques segueixen, amb els clowns a la Plaça Friki, que s'estrenen al migdia, i que hi tornen a partir de les vuit del vespre, fins entrada la nit; a la vela parc de la Ciutat, nova sessió de circ, a dos quarts de set de la tarda, a càrrec del Circ Raluy; el Macroconcert de la Plaça de la Font, a càrrec de Julieta Venegas; la cançó d'autor l'oferirà Javier Álvarez, a la Plaça del Rei; i a l'escenari Margalló, al Parc de les Granotes, la proposta musical més alternativa, amb Lori Meyers, indi, i els Papa:Noes, pop vanguardista.

I essent aquest dilluns al matí un dia relativament tranquil, dins l'atapeïda seqüència ritual de la festa, podria ser un moment oportú per anar a esmorzar l'espina amb cargolins (ara si que és més imprescindible que mai consultar el programa, on hi apareix la recepta d'aquest plat tan tarragoní i tan fester), sense pressa ni aglomeracions, per poder-la gaudir i assaborir plenament. D'entre els cada cop més establiments que l'han recuperat i la promocionen, podem triar el bar "El Cortijo", al carrer Rebolledo, lluny del cor fester de la Part Alta, però ben a prop de l'ànima gastronòmica de la ciutat.

"Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre i en la mort per l'hora bona."

Santa Tecla petita

19 de setembre

La Cercavila de la Santa Tecla Petita, que sortirà a les 7 de la tarda, des de la Plaça de la Font, és la pràctica reconstrucció, a escala menuda, del Seguici Popular dels grans, que poc a poc, des del seu tímid inici l'any 1998, ha anat incorporant nous balls i elements. Enguany s'hi ha afegit la Vibrieta.

Hi participen, a més de la Vibrieta que s'estrena, el Ball de Diablers Petit, Drac Petit, Mulasseta, Cucafereta, Lleonet, Negritos Petits, Ball de Bastons Petit, Ball de Pastorets Petit, Ball del Patatuf Petit, Ball de Bastons Petit de l'Esbart Santa Tecla, Ball de Gitanetes i Colla Petita dels Xiquets de Tarragona. La cercavila acabarà retornant a la Plaça de la Font, on hi haurà una tanda de lluïment de la Santa Tecla Petita.

El Ball de Gitanetes amb parlaments, es podrà veure i escoltar a la Plaça Mitja Lluna, a un quart de set, i a la Plaça de la Font, en acabar la tanda de lluïment. També a un quart de set, a la Rambla Nova, al costat de l'estand de les Festes, parlaments històrics del Ball de Pastorets Petit. També, després de la tanda de lluïment a la Plaça de la Font, el Ball de Pastorets Petit i el Ball de Sant Miquel i Diablers Petit, faran les seves "escapades" a la Rambla Nova i a la Plaça del Fòrum, respectivament.

Les matinades d'avui hauran sonat a Riuclar i Icomar, des del quiosc de música de Riuclar, i a la Floresta i Parc Riuclar, des del Centre Cívic de la Floresta.

A les 9 del matí, els infants, protagonistes de la jornada, hauran rebut als col·legis la visita de balls, elements del Seguici i colles castelleres, continuant amb la "Santa Tecla a les escoles".

La presentació literària d'avui serà a dos quarts de vuit del vespre, a l'Antiga Audiència, on es presenta el llibre "Història de la ciutat de Tarragona", d'Antoni Jordà Fernández.

La música ètnica serà a la Plaça del Rei, amb la presentació de les cançons del disc "Marannui", a càrrec d'Epifani Barbers, mentre que a l'escenari Margalló hi actuarà la Troba Kung-Fú i Pepet i Marieta, música mesclada i mestissa, però càlida i compromesa.

A diferència d'altres festes majors, en les que la programació destinada al públic infantil acostuma a ser a base d'espectacles de música i humor, parcs lúdics, concursos i altres actes similars, a Tarragona, a més de tot això, que hi és pràcticament cada dia, es

destina un dia, el 19, a reproduir la part més tradicional del folklore dels grans, essent-ne protagonistes els menuts. A més, i també a diferència d'algun altre lloc on ja compten amb cercaviles infantils, s'ha procurat que els balls i elements que hi participen mantinguin el màxim rigor, semblança i ortodòxia possibles, a fi i efecte que, ja des de ben petits, coneguin amb tota propietat com són els balls i elements del Seguici Popular. Si a això hi afegim la bona labor que s'està desenvolupant amb l'edició del material didàctic que es va incorporant a la "Santa Tecla a les escoles", i les visites i activitats que conjuntament amb els balls i colles es programen als col·legis, de ben segur que el resultat serà poder garantir que, per anys, es mantindrà la seqüència ritual de les festes i que el relleu generacional dels qui la treballen i desenvolupen avui, també està prou garantit, i amb uns futurs teclers ja força experts en la matèria.

"Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre i en la mort per l'hora bona."

El Retaule i la Beguda Convidada

20 de setembre

A la Catedral, a dos quarts d'onze de la nit, la representació del retaule de Santa Tecla marcarà un altre dels punts singulars dins la seqüència ritual de la festa. Aquesta obra d'enginyeria musical i coreogràfica, sense text, compleix 15 anys, i segueix complint amb la funció d'apropar el martiri de la Santa als tarragonins que omplen la Seu, i senten Santa Tecla a tocar.

La representació és a càrrec de l'Esbart Santa Tecla, amb l'acompanyament musical de la Cobla La Principal de La Bisbal. Versió original i contemporània del clàssic auto sacramental o teatre de plaça, que gaudeix, però, del privilegi de representar-se a l'interior del recinte sagrat.

Difícil tria, aquesta nit, pels seguidors de la festa, doncs a les 10, al Teatre Auditori del Camp de Mart, actua Lluís Llach. El nostrat cantautor és un altre dels plats forts musicals de Santa Tecla, junt amb la mexicana Julieta Venegas, que va omplir a vessar la Plaça de la Font, la nit del dilluns; amb Mimmo Epifani, tot un geni de la música ètnica, que va triomfar ahir a la nit a la Plaça del Rei; grups mítics en la memòria musical popular, com Quilapayún o Barricada; i una "delikatessen" en gran format, com és l'Òpera de Cornetas y Tambores, Carmen, que la companyia La Cuadra de Sevilla oferirà, al Teatre Auditori del Camp de Mart, la darrera nit de les festes.

Pel matí, s'haurà pogut triar entre anar a seguir les matinades a Torreforta, La Granja i Campclar, sortint des de la glorieta de la Plaça Garcia Lorca, o a Sant Pere i Sant Pau, des de la Plaça de Cuba. També pel matí, torna "Santa Tecla a les escoles", retent visita els balls i colles als col·legis de la ciutat.

Pel migdia, es poden compaginar les actuacions de teatre al carrer a la Rambla Nova i a la Plaça del Mercat.

Al capvespre, però, no hi ha lloc a la tria. La Beguda Convidada, a la Plaça del Rei, és un altre dels actes que, tot i ser força novell, amb només 5 anys de tradició, és ja indestriable del cicle fester. Enguany, serà l'Aiguardent de Prat del Comte la beguda que farà els honors etílics a la festa (es prega moderació).

Una hora abans, s'haurà pogut degustar, a la Plaça Fòrum, un tast d'espina amb cargolins, al bar La Queveda.

Segueixen, i acaben, les actuacions a la Plaça Friki, des de les vuit del vespre, fins a mitjanit. Al Parc de les Granotes, música experimental

electrònica, amb High Tone i Animoid. I a la Plaça del Rei, la música d'arrel ètnica, però renovada, de l'est d'Europa, amb el grup Dúmbala Canalla.

I en competència, més visual que musical, amb tot això, a la Plaça del Mercat es presenta la companyia argentina Puja, amb l'espectacle "Kosmos", premi del públic al millor espectacle a la Fira de Teatre al Carrer de Tàrrrega de l'any passat. Una representació d'alta volada, doncs els actors fan les seves evolucions a una trentena de metres pel damunt dels caps dels espectadors.

Com cada dia, cal consultar el programa d'actes, i sigui quina sigui la tria, cal que no ens quedem a casa i sortim al carrer a integrar-nos en la festa.

"Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre, i en la mort per l'hora bona."

El Pregó, l'Arrencada i la Baixada

21 de setembre

La notícia més propícia del dia la donarà Josep M. Andreu Prats, president del Club Gimnàstic, al saló de Plenaris de l'Ajuntament, a les sis de la tarda, llegint el Pregó oficial de les festes. Es conserva el caire solemne i protocol·lari, ensems que acadèmic, d'aquest acte, defugint altres models més "populistes" o "d'aparador mediàtic".

Després vindrà, l'un darrera l'altre, tot un reguitzell de moments que perpetuen el ritual de la festa: la Despertada dels Gegants, concentració a la Plaça de la Font de tots els gegants que participaran en l'Arrencada; Toc de Prima des del campanar de la Catedral, a càrrec dels campaners de Tarragona; onejada de la Senyera de la ciutat, de mans de l'Alcalde, acompanyat dels Macers de la Ciutat, des del balcó principal de l'Ajuntament i els tres Tocs de Pregó, a càrrec dels trompeters del Consell Municipal, ensems que es disparen 21 morters (les 21 salves d'ordenança), i des del campanar de la Seu s'escampa un vigorós repic general de campanes.

Un moment emotiu vindrà quan es faci el comiat dels Gegantons Negritos que, situats al balcó de l'Ajuntament, ajudaran l'Alcalde a encendre la Tronada del Pregó. Tot seguit, arribaran les bandes de música convidades i es sentirà per primer cop l'himne de les festes: l'Amparito Roca, que iniciarà l'Arrencada del Gegants, coincidint amb l'aparició dels nous Gegants Negritos, que acompanyaran a la resta de gegants del Seguici Popular i tota la resta de gegants i nanos de barris i entitats.

La desfilada retornarà a la Plaça de la Font, cap a les nou, per a fer el primer ball de gegants seguint els compassos de l'Amparito Roca, sintonia permanent de Santa Tecla.

El dia haurà començat amb la sintonia de gralles, les matinades, a Bonavista, des de la Plaça de la Constitució, i a Sant Salvador, des de la Plaça de l'Església.

Cap a dos quarts d'una, una novetat, i peça única –fins ara- en l'inventari d'actes populars en les festes majors a casa nostra: el concert vermut dels berberetxus. Tast gratuït d'aquest típic aperitiu, acompanyat del sempre bon fer musical del grup de grallers Els Bordons.

A dos quarts de sis de la tarda, tot un clàssic: cafè, copa i puro per un duro... dels d'abans de l'euro, a la Plaça del Rei, en un cafè concert que serà, com sempre, multitudinari.

La Santa Tecla gastronòmica estrena l'espai Àmbar, a l'envelat de la Plaça Verdaguer, amb la taverna dels tastets, la imprescindible Teclatapa.

A tres quarts d'onze de la nit, a la Plaça dels Sedassos, extraordinari concert a càrrec dels Xeremiers de Sa Calatrava, que celebren els seus 30 anys com a formació musical. En acabar, aniran tocant fins a la Plaça de les Cols.

I al punt de la mitjanit, un altre dels actes de total participació i exaltació festera: la primera baixada de l'Àliga i altres elements del Seguici, des de les escales de la Catedral, fins a la Plaça del Rei, acompanyats de les bandes, amb la peculiaritat que tots els elements que hi participen poden ser portats una estona per qualsevol voluntari que ho sol·liciti. Són molts els tarragonins i forasters que podran dir, amb orgull: "Jo vaig portar el Gegant Moro!"

Després d'una tanda d'Amparitos, a càrrec de l'orquestra Europa que actua a l'escenari Savina, de la Plaça del Rei, i d'una estona gaudint de la seva música de ball, segona baixada dels elements del Seguici i les bandes, fins arribar a la Plaça de la Font.

Cal viure intensament aquesta jornada, tot i reservant una mica d'energia, doncs ja hem entrat al "nucli dur" de la festa.

"Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre i en la mort per l'hora bona."

La Vigília

22 de setembre

El Seguici Popular, extens, ric, complex, i d'un extraordinari valor folklòric, etnològic, ensems que sentimental, és el centre de l'atenció d'aquesta diada de Vigília, que repetirà el seu ritual sortint de la Plaça de la Font a les set de la tarda.

Seguint l'ordre protocol·lari, obrirà el Seguici el Ball de Diables, seguit del Drac, el Bou, la Víbria, el Ball de Serrallonga, l'Àliga, la Mulassa, la Cucafera, el Lleó, el Magí de les Timbales, els Gegants Negritos (els nous), els Gegants Moros, els Gegants Vells, els Nanos Vells, els Nanos Nous, el Ball de Bastons, el Ball de Pastorets, el Ball de Turcs i Cavallets, el Ball del Patatuf, el Ball de Cercolets, el Ball de Bastons de l'Esbart Santa Tecla, el Ball de Gitanes, el Ball de Valencians, el Ball de Cossis, els Set Pecats Capitals, i la Moixiganga, acompanyats dels grups d'instruments d'inxà, bandes i altres músics del Seguici.

Cap a dos quarts de deu, en retornar a la Plaça de la Font, hi haurà la primera tanda de lluïment del Seguici Popular, per part dels gegants, nanos, i bestiar, així com dels balls que no fan parlaments. Els balls parlats, Dames i Vells, Sant Miquel i Diables, Gitanes, Pastorets i Serrallonga, aniran a recitar els seus versots, sàtires i altres textos, repartint-se entre la Plaça del Rei (on hi actuaran tots), el Passeig de les Palmeres i la Rambla Nova. Cap a un quart d'onze, la Moixiganga oferirà la seva representació a la Plaça de les Cols, acompanyats d'un dels grups de grallers amb més tradició i prestigi: els Grallers de l'Acord de Vilanova i la Geltrú.

La Vigília haurà començat amb les matinades diàries, a l'Eixample, des de la Plaça de l'Alcalde Lloret i a Llevant, des del palau de la Diputació.

A tres quarts de dotze del migdia, des del campanar de la Catedral, es podrà escoltar el Toc de Prima, i puntualment al migdia, esclatarà el repic general de campanes, al mateix temps que des del Portal del Roser començarà l'Entrada de Músics. Tots els sonadors d'instruments populars i les bandes que participen en la festa, grups locals i forasters, aniran tocant fins a la Plaça de les Cols, on interpretaran cadascun una peça de lluïment. És una ocasió propícia per a conèixer i escoltar una molt bona selecció de formacions musicals d'aquesta mena d'arreu dels Països Catalans.

En acabar, a la mateixa Plaça de les Cols, concert vermut, aquest cop amb patates i olives, a càrrec de les dues bandes convidades: l'Alegria d'Amposta i la banda Sense Nom de Sant Carles de la Ràpita.

Mitja hora abans de sortir la Cercavila, a la Plaça que porta el seu nom, el Ball de Dames i Vells oferirà la seva primera representació que, segons van poder comprovar els privilegiats que van assistir al seu darrer assaig, provocaran les riallades de quasi tothom (a voltes, algun al·ludit no acaba de trobar-hi la gràcia a les seves sàtires). Després aniran repetint els seus parlaments per diferents indrets de la ciutat.

La nit de Vigília és nit de música i ball fins a la matinada. Als set escenaris habituals hi ha actuació, destacant la revetlla de la Plaça de la Font que, com es preceptiu, anirà alternant les actuacions de dues grans orquestres, Leyenda y Hermanos de Rocco, fins l'hora d'encetar de bell nou les matinades. Un devessall musical que va des de la música avançada, dins del Festival de Creació Visual als jardins del Camp de Mart, també fins a les set del matí, passant pel concert de música de banda, a dos quarts de dotze a la Plaça de l'Antic Escorxador; o el ball amb la més que clàssica Orquestra Melodia, a la Rambla Nova; el rock i altra música DO TGN, al Passeig de les Palmeres; música mod, al Parc de les Granotes; i el treball de cançó compromesa i actual de Txaro Berzosa i Kandi Alvarez, a la Plaça del Rei.

Només hi ha dues opcions per a sadollar-nos ben bé de l'esperit de la festa: anar a dormir tard, o no anar-hi.

"Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre i en la mort per l'hora bona."

Santa Tecla

23 de setembre

El Toc de Festa, a dos quarts de nou del matí, des del campanar de la Catedral ens anuncia que avui és el gran dia. Ja abans, repartits en dos grans grups, sortint de la Plaça de la Font i de la Plaça del Mercat, tots els sonadors populars de la festa hauran iniciat les matinades per a afavorir un bon despertar, el dia de Santa Tecla.

L'Anada a Ofici, amb el Seguici Popular, i els rituals tres tocs de trompeta de salutació, quan la Senyera de la ciutat arriba al carrer de la Nau, als Quatre Cantons i a la Plaça de les Cols. Arribada al pla de la Seu i salutació i ballada conjunta de tot el Seguici, amb l'afegitó de la saludada pirotècnica. Solemne Ofici, amb la magnificència musical de l'Orgue Major i els cants del Cor i Orquestra dels Amics de la Catedral, acabant amb el cant general dels Goigs a Santa Tecla.

La Tornada d'Ofici, i la tanda de lluïment a la Plaça de la Font, que s'acaba amb els versots del Ball de Sant Miquel i Diables, que sempre són esperats amb expectació.

Entrada a plaça de les quatre colles castelleres tarragonines, que aixecaran els seus castells en la tradicional Diada de Santa Tecla, i que ens faran anar a dinar tard, però satisfets dels bons castells assolits.

L'Anada a Processó, a mitja tarda, des de la Plaça de la Font, amb el Seguici Popular sencer i les colles castelleres, per sortir, al punt de les set, des del pla de la Seu, en la Processó del Braç de Santa Tecla. Al cap d'una hora d'haver-se iniciat el recorregut, la banda Unió Musical de Tarragona interpreta "La Marxa de Santa Tecla", mentre retruny el repic general de campanes, que s'anirà perdent, quan es vagi perdent de vista la relíquia de la Santa.

Els moments musicals de la Processó són d'una riquesa i varietat exquisida en tots els seus aspectes, si bé enguany cal destacar la participació de la Banda Santísimo Cristo de Las Tres Caídas de la Esperanza de Triana, de Sevilla, que va precedint la creu processional. Aquesta Hermandad de la Setmana Santa sevillana data la seva fundació a principis del segle XV i cal considerar la seva actuació fora del seu àmbit de la setmana gran sevillana com una excepció extraordinària.

Després d'un itinerari que enguany s'ha ampliat, a fi d'acompassar l'ampliació d'elements que també s'ha anat produint en el Seguici, arribarà el moment culminant de les festes, cap a quarts de deu, amb l'emotiva Entrada del Preciós Braç de Santa Tecla a la Catedral.

Les colles castelleres el saluden amb diversos pilars, tots els balls, figures i elements festius del Seguici, situats protocol·làriament al pla de la Seu, ballen alhora. Repiquen les campanes, esclaten els coets, s'encén el sostre de foc i plou oripell des del cap d'amunt de la Catedral, recuperant-se enguany l'encesa d'elements pirotècnics de "façana", com les rodes de foc. Banda, gralla, sac, flabiol, xirimia, timbal, campanes, foc llum i color... la intensitat màxima, que no es pot descriure. S'ha de viure "in situ".

Quan ha entrat el Braç, i a l'interior de la Catedral s'inicia el cant dels Goigs, el Seguici Popular fa la Tornada de Processó, per acabar fent la darrera tanda de lluïment a la Plaça de la Font, essent el moment de veure el ritual, més que antic, remot, de la Mort del Dimoni. En acabar, els gegants i bèsties sense foc aniran a fer la dormida a l'Ajuntament.

I com a cloenda dels actes més tradicionals del dia de la Festa Gran, dins del model festiu genèric del Camp de Tarragona (i d'una mica més enllà), a dos quarts d'onze es dispara el magnífic castell de focs de Santa Tecla, a càrrec de la pirotècnia italoalemanya Gamma-P, guanyadora del concurs d'enguany, que era el certamen especial del Campió de Campions (concurso entre els sis guanyadors de les sis darreres edicions del concurs).

No cal anar a dormir, encara. Segueix l'oferta variada de músiques de tota mena als escenaris habituals, per a poder rematar amb harmonia les emocions d'una diada tan intensa.

"Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre i en la mort per l'hora bona."

La Mercè

24 de setembre

En una competència de tradició més que centenària, les quatre colles castellers locals intentaran pujar les escales de la catedral, des de la Plaça de les Cols fins al pla de la Seu, amb un pilar de quatre caminat, i després baixar-les, seguir caminant Carrer Major avall, Baixada de la Misericòrdia, recórrer tota la Plaça de la Font, i arribar fins l'edifici de l'Ajuntament.

Això serà després de l'actuació castellera de La Mercè, que les quatre colles oferiran a la Plaça de les Cols a la una de la tarda, en la que bastiran dos castells i un pilar cadascuna.

Aquesta baixada dels pilars caminant és veritablement "la cirereta" a tot un seguit d'emocions festives que els tarragonins han viscut amb total intensitat i que provoca cada any en més d'un casteller, o fester espectador, llàgrimes d'alegria, o bé de decepció, en funció de l'èxit o el fracàs del repte pilaner.

Els grallers de les agrupacions castelleres hauran estat els encarregats d'executar les matinades, des de la Plaça de la Font, a les vuit del matí.

Mentre alguns van seguint la baixada del pilar de la seva colla favorita, d'altres prefereixen fer-ne el seguiment per ràdio, mentre esperen la seva arribada a la Plaça de la Font, tot fent el vermut. Un vermut que estarà amenitzat, a partir de dos quarts de dues, pel concert de la colla de grallers de l'Acord, de Vilanova i la Geltrú, que estaran situats a prop de Lo Raconet.

A la tarda, cap a dos quarts de sis, aquest mateix grup de grallers oferirà un cafè concert, a la Plaça dels Sedassos, acompanyats dels Grallers Bonaire del Penedès. És l'ocasió d'escoltar per darrer cop la música d'instruments d'inxà que ens ha acompanyat durant tots els moments més tradicionals de la festa.

En l'apartat de les arts escèniques, a les nou del vespre, el Teatre Auditori del Camp de Mart es vestirà de gala per a rebre la representació de "Carmen, 10 años". En el desè aniversari d'aquesta òpera, la companyia La Cuadra de Sevilla, acompanyats de la Banda de Las Tres Caídas, la vol dedicar especialment al públic tarragoní.

Arriba l'hora del comiat definitiu a la festa, amb el Correfoc de Santa Tecla, en el que hi participaran, a més de les colles de foc del Seguici, Diables, Drac, Bou i Víbria, els Diables Voramar del Serrallo, i els dracs i colles de diables convidats l'any passat i que no van poder

actuar, a causa de la pluja: Drac del Morell, Drac El Cabrot del Vendrell, Ball de Dimonis d'Alaró, Ball de Diables de Torredembarra i Ball de Diables Colla Vella de Sitges.

Acabada la carretillada final de totes les colles, al voltant de l'estàtua dedicada als herois de la guerra del francès, tots a córrer rambla amunt, seguint la traca de fi de festa.

Quan s'acaba un esdeveniment públic d'aquesta envergadura, sempre és bo reflexionar sobre la seva transcendència i resultat. Però això cal fer-ho –i així ho farem- deixant abans reposar tots els festers dels 10 dies de corredisses amunt i avall, cercant el millor lloc on gaudir de la festa, i trobant aquest espai més propici a cadascú, que de ben segur l'han pogut trobar enmig la quantiosa i variada oferta festiva programada.

Avui, el que toca és seguir els pilars, escoltar els concerts, saltar al correfoc i córrer la traca, acabant amb un Visca Santa Tecla!, i fins l'any que ve.

“Tecla, de tots aclamada gran patrona,
ajudeu-nos ara i sempre i en la mort per l'hora bona.”

Jordi Cubillos
Setembre de 2006

NOTA: Aquests articles van ser publicats a festes.org del 15 al 24 de setembre de 2006.